

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

КІБЕРБЕЗПЕКА КРИТИЧНО ВАЖЛИВОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ УКРАЇНИ

Покрокове розроблення професійних стандартів

Сергій Мельник
Консультант Проекту
+380501612209

smelnikukr@gmail.com

Навчально-робоча

Платформа: <https://smelnikukr.com/%d0%b7%d0%b0%d0%b3%d0%b0%d0%bb%d1%8c%d0%bd%d1%96-%d0%bc%d0%b0%d1%82%d0%b5%d1%80%d1%96%d0%b0%d0%bb%d0%b8/>

31 березня 2023 року

USAID

ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

1. Етапи розроблення ПС

1 етап. Підготовчий етап. Прийняття рішення про розроблення проєкту професійного стандарту

2 етап. Подання заявки на розроблення проєкту професійного стандарту до НАК

3 етап. Реєстрація заявки у НАК;

4 етап. Формування робочої групи;

5. Підготовка проєкту професійного стандарту.

1. Етапи розроблення ПС (продовження)

6 етап. Проведення публічного громадського обговорення проєкту професійного стандарту;

7 етап. Погодження проєкту професійного стандарту розробниками з репрезентативними всеукраїнськими об'єднаннями професійних спілок на галузевому рівні (у разі, коли розробниками не є галузеві ради з питань розроблення професійних стандартів);

8 етап. Проведення перевірки щодо дотримання вимог Порядку розроблення, введення в дію та перегляду професійних стандартів під час підготовки проєкту професійного стандарту;

9 етап. Затвердження професійного стандарту.

2. 1 етап. Підготовчий етап. Прийняття рішення про розроблення проєкту професійного стандарту

- Розроблення ПС започатковується залежно від потреби роботодавців у кваліфікованій робочій силі, її розподілу за робочими місцями (посадами), форм зайнятості та умов праці, як правило, за найбільш перспективними, запитуваними видами трудової (професійної) діяльності, професіями. Представництво роботодавців стосовно тієї чи іншої професії не регламентоване. Тобто може готувати заявку перший із інших, незалежно від питомої ваги зайнятих у нього за цією професією, а можливо навіть за їхньої відсутності.
- Для прийняття рішення про розроблення проєкту ПС його розробник вивчає фактичний стан та перспективи застосування виду трудової (професійної) діяльності, доцільність розроблення ПС.
- Проводиться ознайомлення з подібними міжнародними/зарубіжними аналогами, вивчення нормативних та інших регуляторних актів відповідного спрямування тощо.

3. 2 етап. Подання заявки на розроблення проекту професійного стандарту до НАК

Розробник приймає рішення про розроблення ПС за власною ініціативою або за зверненням юридичних і фізичних осіб, які обґрунтували необхідність розроблення ПС. Рішення оформляється у вигляді заявки за формою згідно з Додатком 1 до Порядку.

Для остаточного заповнення Заявки Розробник повинен визначитися з назвою ПС, тобто прийняти рішення щодо охоплення професійної діяльності на рівні професії чи їх подібної групи, **потребою внесення до КП**, комбінуванням чи формуванням назви професії за допомогою похідних чи уточнюючих слів (Додаток В до КП) тощо.

У заявці зазначається:

назва проекту ПС; вид економічної діяльності за КВЕД-2010 (секція, розділ, група, клас, код і назва професії за ДК 003:2010); примірні/орієнтовні назви кваліфікацій; **інформація про наявність даних з обмеженим доступом**, назва організації/установи, яка подає заявку; контактні дані особи, яка є відповідальною за розроблення проекту ПС; орієнтовний строк проведення робіт із розроблення проекту ПС; адреса веб-сайту розробника, де буде розміщено проект професійного стандарту для проведення публічного громадського обговорення. заявка подається до Національного агентства кваліфікацій згідно до вимог, прописаних на його сайті (<https://register.nqa.gov.ua/zaavka-profstandart>).

4. 3 етап. Реєстрація заявки у НАК

НАК у строк, що не перевищує семи робочих днів з дня отримання заявки, опрацьовує її та у разі відповідності заявки вимогам, встановленим Порядком, відсутності аналогічного професійного стандарту або раніше зареєстрованої заявки на розроблення проекту відповідного професійного стандарту реєструє її (присвоює реєстраційний номер) і вносить відповідну інформацію до Реєстру кваліфікацій.

У разі невідповідності заявки встановленій формі, наявності зареєстрованої заявки на розроблення проекту відповідного стандарту або затвердженого аналогічного професійного стандарту НАК у строк, що не перевищує семи робочих днів з дня її отримання, повертає заявку розробнику із зазначенням підстав відмови в її реєстрації.

НАК після реєстрації заявки протягом трьох робочих днів інформує про її реєстрацію: розробника; Мінекономіки; Мінцифри; Держпраці; Спільний представницький орган сторони роботодавців на національному рівні; Спільний представницький орган репрезентативних всеукраїнських об'єднань профспілок на національному рівні; інші заінтересовані суб'єкти, в тому числі центральні органи виконавчої влади відповідно до їх повноважень.

Таким чином, процедура реєстрації заявки коливається, як правило, в межах 10-30 робочих днів.

5. 4 етап. Формування робочої групи з розроблення ПС

Після надходження повідомлення про реєстрацію Заявки на розроблення проєкту ПС розробник утворює РГ, до складу якої відповідно до Порядку включаються представники роботодавців, їхніх організацій та об'єднань, профспілок, їхніх організацій та об'єднань, представники сфери освіти (п.13).

У разі наявності галузевої (міжгалузевої) ради з питань розроблення ПС вона (РГ) формується відповідно до внутрішніх процедур такої ради (п.12).

До складу РГ також можуть входити інші фахівці у сфері економічної діяльності, для якої розроблюється ПС, наприклад, фахівці виробничо-технологічного спрямування (керівники, майстри, бригадири, технологи, начальники відділів (цехів) та інших структурних підрозділів тощо), фахівці у сфері управління персоналом, експерти відповідного професійного спрямування, науковці тощо.

Робоча група визначає порядок і строки розроблення проєкту ПС в межах орієнтовного строку проведення робіт із розроблення такого проєкту.

Якщо строк проведення робіт із розроблення проєкту професійного стандарту порушено, розробник інформує про причини (обставини) порушення НАК, яке може продовжити строк розроблення професійного стандарту або скасувати заявку на його розроблення.

6. 5 етап. Розроблення проєкту ПС

Перед початком роботи **РГ** розробник може організувати для її членів навчання щодо порядку та принципів функціонального аналізу, підходів до описування загальних відомостей та інших складових ПС, інструментарію для функціонального аналізу тощо.

РГ визначає порядок і строки розроблення проєкту ПС в межах орієнтовного строку проведення робіт із розроблення такого проєкту.

Перед початком функціонального аналізу трудових функцій **РГ** аналізує, узагальнює та вносить до структури проєкту ПС інформацію, у тому числі зібрану на 1 (попередньому) етапі.

Ключові рішення **РГ** фіксуються протоколами. Рішення приймаються більшістю голосів, де вирішальний голос за її керівником/головою.

6. 5 етап. Розроблення проекту ПС (продовження)

Алгоритм дій та рішень РГ під час розроблення проекту ПС:

- Наказ про створення робочої групи. Затвердження її керівника, його заступників та членів робочої групи. Визначення плану роботи, термінів виконання та відповідальних (за потреби).
- Протокольне рішення РГ щодо визначених методів функціонального аналізу, нижнього рівня середнього балу оцінювання трудових функцій, остаточного переліку трудових функцій та трудових дій, що до них входять.
- РГ більшістю голосів схвалює остаточну редакцію переліку компетентностей, знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії, предметів і засобів праці, необхідних для виконання відповідної трудової функції, що відображається в протоколі.
- РГ більшістю голосів схвалює проект ПС та приймає рішення про винесення його на публічне громадське обговорення.
- РГ після доопрацювання проекту ПС після публічного громадського обговорення приймає рішення про направлення проекту ПС на перевірку та на інші узгоджувальні процедури.

6. 5 етап. Розроблення проєкту ПС. Функціональний аналіз

1 крок. Збір первинної інформації

2 крок. Формування робочого варіанту переліку трудових функцій та трудових дій, що входять до них

3 крок. Проведення експертного опитування представників певної сфери професійної діяльності щодо оцінювання частоти застосування та важливості кожної трудової функції з метою можливого доповнення їх переліку. Остаточне рішення щодо його затвердження.

4 крок. Визначення компетентностей, необхідні для виконання відповідної трудової функції.

5 крок. Визначення знань, умінь, навичок за кожною компетентністю, необхідних для виконання відповідної трудової функції, та комунікації і відповідальності й автономії для кожної трудової функції.

6. 5 етап. Розроблення проєкту ПС. Функціональний аналіз (продовження)

6 крок. РГ визначає, у разі потреби, для кожної трудової функції перелік предметів і засобів праці, необхідних для виконання трудових функцій. Для професійних кваліфікацій не нижче 5-го рівня Національної рамки

кваліфікацій (далі – НРК), у разі потреби, зазначається наявність цифрового робочого місця зі складовими (визначення цифрового робочого місця наведено в Глосарії Додатка 4 МР).

7 крок. РГ проводить опитування фахівців за професією (видом занять) за допомогою анкети № 2. Фахівці за професією (видом занять) можуть погодити/спростувати чи доповнити інформацію, підготовлену робочою групою щодо визначених результатів навчання (знання, уміння/навички, комунікацію, відповідальність і автономію), необхідних для оволодіння відповідною компетентністю та предметів і засобів праці, необхідних для виконання трудових функцій.

8 крок. РГ більшістю голосів схвалює остаточну редакцію переліку компетентностей, знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії, предметів і засобів праці, необхідних для виконання відповідної трудової функції.

6. 5 етап. Розроблення проєкту ПС. Функціональний аналіз (продовження)

У разі потреби робоча група уточнює кількість та назви професійних кваліфікацій, попередньо визначених у Заявці.

Для цього з урахуванням даних Таблиць 4, 5 МР визначається перелік трудових функцій для кожної професійної кваліфікації та компетентностей у межах кожної трудової функції. Робоча група може спиратися на наявні кваліфікаційні розряди (категорії, групи кваліфікацій тощо) та, виходячи з потреб професійної діяльності, поєднувати їх, утворюючи таким чином у межах одного стандарту від однієї до декількох професійних кваліфікацій (повних/часткових). Уся інформація вноситься до рекомендованої Таблиці 6 МР.

6. 5 етап. Розроблення проєкту ПС. Функціональний аналіз (продовження)

Для розуміння вертикального та горизонтального розміщення професійних кваліфікацій на рівнях НРК робоча група визначає рівні повних/часткових професійних кваліфікацій шляхом зіставлення професійних кваліфікацій з рівнями НРК за допомогою рекомендованого механізму визначення рівня професійних кваліфікацій за НРК, наведеному в Додатку 5 МР. Отримані результати зіставлення вносяться до пункту 6 розділу II структури професійного стандарту (Додаток 2 МР). Інформація щодо способу та результату зіставлення професійної (-их) кваліфікації (-ій) з рівнями НРК, складу залучених фахівців за професійною діяльністю (кількість експертів згідно з етапом 2 Додатку 5) зазначається в Пояснювальній записці про результати роботи з підготовки проєкту професійного стандарту, рекомендовану форму якої наведено в Додатку 6 Таблиці 6 МР.

Проєкт ПС заповнюється відповідно до Додатку 2 МР та приймається РГ більшістю голосів.

7. 6 етап. Публічне громадське обговорення ПС

Етапи публічного громадського обговорення (п.16 Порядку):

- 1) оприлюднення на офіційному веб-сайті розробника проєкту професійного стандарту; повідомлення про публічне громадське обговорення, що включає відомості про розробника та контактні дані особи, яка є відповідальною за розроблення проєкту професійного стандарту; повідомлення про строк і форму подання пропозицій і зауважень та про строк і спосіб оприлюднення результатів обговорення;
- 2) надсилання розробником до НАК повідомлення про публічне громадське обговорення не пізніше ніж на третій робочий день від початку його проведення;
- 3) інформування розробником (у разі потреби) та НАК заінтересованих суб'єктів про початок публічних громадських обговорень з надсиланням проєкту професійного стандарту
- 4) опрацювання робочою групою висловлених до проєкту професійного стандарту пропозицій/зауважень;
- 5) узагальнення та оприлюднення на офіційному веб-сайті розробника результатів публічного громадського обговорення із зазначенням поданих пропозицій/зауважень, відомостей щодо їх урахування та об'єднання причин неврахування.

9. 7-9 етапи

7 етап. Погодження проєкту професійного стандарту розробниками з репрезентативними всеукраїнськими об'єднаннями професійних спілок на галузевому рівні (у разі, коли розробниками не є галузеві ради з питань розроблення професійних стандартів).

8 етап. Проведення перевірки щодо дотримання вимог Порядку розроблення, введення в дію та перегляду професійних стандартів під час підготовки проєкту професійного стандарту.

Розробник подає до НАК для перевірки:

- Супроводжувальний лист;
- Проєкт ПС;
- Пояснювальну записку (Додаток 6 до МР);
- Довідку про результати публічного громадського обговорення (Додаток 6 до МР);
- 4 протоколи (витяги рішень РГ та копію наказу про її створення).

9 етап. Затвердження професійного стандарту.

ПС затверджується його розробником після чого подається до НАК для включення до Реєстру кваліфікацій.

5. Рекомендації

На що слід звернути першочергову увагу при роботі з ПС та NICE?

- Не всі трудові завдання інтегруються в професійні компетентності. Частина з них піде в навички.
- Трудові функції слід формувати **РГ** самостійно, виходячи з укрупнювальної/інтеграційної роботи із усім масивом трудових завдань із NICE.
- Більшість компетентностей з NICE розподіляються між загальними компетентностями та навичками в ПС.
- У NICE слід уважно вивчити зміст Додатку А3 «Робочі ролі в рамках Загальних принципів NICE» (сторінки 16-34) та Додатку В – Детальний перелік робочих ролей (сторінки 106-135) стосовно підбору подібних професій та посад /їх частин для конкретної повної кваліфікації у ПС.
- Професійні компетентності починаються зі слова Здатність
- Частина інформації для проекту ПС можна брати з подібних трудових функцій з інших, уже затверджених ПС.

5. Рекомендації (продовження)

На що слід звернути першочергову увагу при роботі з ПС?

- **РГ** слід у першу чергу визначитися у потребі та кількості часткових професійних кваліфікацій.

Наприклад, для Розробника систем захисту інформації запропоновано 2 професійні кваліфікації – Розробник систем захисту інформації та Провідний розробник систем захисту інформації. Для Адміністратора мереж і систем 5 – Молодший адміністратор мереж і систем, Адміністратор мереж і систем, Провідний адміністратор мереж і систем, Адміністратор бази даних, Адміністратор бази даних знань.

- До ПС повинні входити виключно ті вимоги до знань та навичок, які можна оцінити та за якими можливо підготувати/навчити кадри.
- Важливими є нові виклики воєнного часу, окремі актуальні норми стандартів ВО тощо.
- Визначення рівнів НРК у нашій роботі повинно бути навколо 6 та 7 рівнів НРК, що регулюється на самому початку функціонального аналізу.

Дякую за увагу!

